

**ΘΕΑΤΡΙΚΗ
ΑΓΩΓΗ**

1. Εισαγωγή

Το Θέατρο και το Δράμα (Θεατρική Αγωγή) αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο της γενικής παιδείας των παιδιών, παρέχοντάς τους ευκαιρίες να μάθουν γι' αυτά, με αυτά και μέσα απ' αυτά. Με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες του θεάτρου και του δράματος, οι μαθητές/τριες της δημόσιας εκπαίδευσης αναπτύσσουν τα χαρακτηριστικά του ανθρώπου της διά βίου μάθησης.

Ειδικότερα, η Θεατρική Αγωγή, δημιουργεί αναλογίες ζωής και ενεργοποιεί την κριτική σκέψη των παιδιών, τα οποία χρησιμοποιούν τα ιδιαίτερα εργαλεία τους για να ερμηνεύσουν και να κατανοήσουν την προσωπική και συλλογική τους ταυτότητα. Μαθαίνοντας πώς να χρησιμοποιούν τις δραματικές συμβάσεις και τεχνικές καθώς και τις διάφορες μορφές τεχνολογίας, εργάζονται τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο, κατασκευάζουν εικονικές πραγματικότητες ως αποτέλεσμα μιας σύνθεσης της φαντασίας, της σκέψης και του συναισθήματος. Καθώς οι συμμετέχοντες/ουσες δουλεύουν με τα εργαλεία του θεάτρου, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν κατάλληλα και με αυξανόμενη άνεση και αυτοπεποίθηση τον προφορικό και γραπτό λόγο, να επικοινωνούν αποτελεσματικότερα, αξιοποιώντας ταυτόχρονα τη γλώσσα του σώματος, την κίνηση και το χώρο. Καθώς ασκούνται, αναλύουν και ανταποκρίνονται στις διάφορες δραματικές και θεατρικές φόρμες, γνωρίζουν και κατανοούν σε βάθος την πολιτισμική τους κληρονομιά και γλώσσα, ώστε να την εκτιμήσουν ουσιαστικά, ενώ συγχρόνως αντλούν έμπνευση για να διερευνήσουν συμπεριφορές, στάσεις και αξίες στο σύγχρονο κόσμο. Μέσα από τη δημιουργία και παράσταση θεάτρου, αντανakλούν και εμπλουτίζουν την πολιτιστική ζωή του σχολείου και της κοινότητάς τους.

2. Δομή Προγράμματος Σπουδών

2.1. Βασικοί άξονες του Αναλυτικού Προγράμματος και Πρόγραμμα Σπουδών Θεατρικής Αγωγής

Το Πρόγραμμα Σπουδών της Θεατρικής Αγωγής είναι οργανωμένο και δομημένο σύμφωνα με τις βασικές αρχές του «Αναλυτικού Προγράμματος για τα Δημόσια Σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας» και εδράζεται σε τρεις βασικούς άξονες που αφορούν:

α) Ένα συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων.

Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να κατακτούν την εμπειρία του θεάτρου τόσο ιστορικά όσο και βιωματικά.
- Να αναπτύσσουν τα εκφραστικά τους μέσα ώστε να επικοινωνούν ιδέες, συναισθήματα και εμπειρίες.
- Να εξερευνούν το σώμα και τις αισθήσεις τους.
- Να αναπτύσσουν τη φαντασία, την παρατηρητικότητα, τη μνήμη και την κριτική σκέψη.
- Να δημιουργούν και να αναπτύσσουν ρόλους που πηγάζουν από φανταστικές ή πραγματικές καταστάσεις και να θίγουν κοινωνικά, ηθικά ή άλλα ζητήματα.
- Να κατανοούν και να ερμηνεύουν το κοινωνικό και φυσικό τους περιβάλλον μέσα από τη δημιουργία δραματικών καταστάσεων, τοποθετώντας τον εαυτό τους σε σχέση με τους άλλους.
- Να συλλαμβάνουν τις ποικίλες θεατρικές και δραματουργικές εκφάνσεις άλλων πολιτισμών.
- Να κατανοούν τη θέση του θεάτρου σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με την πολιτισμική ιστορία των λαών, καθώς και τη συνέχειά της.
- Να έρχονται σε επαφή βιωματικά με θεατρικούς συγγραφείς και κείμενα, να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν στο δράμα βασικά χαρακτηριστικά της δραματουργίας τους.
- Να έρχονται σε επαφή και να εφαρμόζουν τις τεχνικές και τις διαδικασίες παράστασης θεάτρου και αναλαμβάνουν διάφορους ρόλους που συντελούν στην ολοκλήρωση της.
- Να αναπτύσσουν τις υποκριτικές τους ικανότητες -λόγο, κίνηση, συναίσθημα- για να επικοινωνούν ξεκάθαρα και με σαφήνεια κατά τη θεατρική πράξη.
- Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τη γλώσσα του θεάτρου κατά τη δημιουργία και παράσταση του θεάτρου.
- Να αξιολογούν τόσο ως θεατές όσο και ως συντελεστές δημιουργίας θεάτρου το αποτέλεσμα της δραματουργίας σε σχέση με τους συγκεκριμένους στόχους που επιδιώκουν να επιτύχουν κάθε φορά.
- Να κατανοήσουν το ιστορικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της κάθε εποχής, όπως διαφαίνεται μέσα από τα θεατρικά κείμενα.
- Να κατανοούν τους εκάστοτε λόγους της γυναικείας απουσίας για σειρά ετών από το θεατρικό γίγνεσθαι και τις αρνητικές επιπτώσεις αυτής της απουσίας στην εξέλιξη και τον εμπλουτισμό της θεατρικής δημιουργίας.

β) Καλλιέργεια αξιών, υιοθέτηση στάσεων και επίδειξη συμπεριφορών, που απαρτίζουν τη σύγχρονη δημοκρατική πολιτότητα.

Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να κατανοούν και αποδέχονται το διαφορετικό καθώς αναπτύσσουν την ικανότητα να συναισθάνονται μέσα από το δράμα που κατασκευάζουν.
- Να διερευνούν και να αξιολογούν το διαφορετικό καθώς μαθαίνουν να αποστασιοποιούνται από το δράμα και να παρακολουθούν κριτικά τα δρώμενα.
- Να αξιολογούν την απουσία κοινωνικών ομάδων από το θέατρο για συγκεκριμένους πολιτικούς και πολιτισμικούς λόγους.

- Να αναπτύσσουν μέσα από τους ρόλους που διαπραγματεύονται δεξιότητες ζωής όπως αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, αυτοσεβασμό, επικοινωνία ώστε να εξελιχθούν σε ενεργούς πολίτες που θα μπορούν υπεύθυνα να λαμβάνουν αποφάσεις για τη ζωή τους.
- Να εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους σε θέματα διαφυλικών σχέσεων και να δημιουργούν συνθήκες μέσα από τις οποίες μαθαίνουν να διαπραγματεύονται τη σχέση τους με το άλλο φύλο.
- Να αναλαμβάνουν δράση για να διαμορφώσουν μέσα από τη δραματική κατάσταση την άποψη που υιοθετούν ως άτομα ή ως ομάδα απέναντι σε ένα κοινωνικό ή πολιτισμικό θέμα που διερευνούν και επιχειρούν να την επικοινωνήσουν αποτελεσματικά σε άλλους.
- Να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες καθώς διαπραγματεύονται ρόλους και μέσα για να δημιουργήσουν και να παραστήσουν μια δραματική κατάσταση.
- Να καλλιεργούν τα αισθητικά τους κριτήρια, αλλά και τη συναισθηματική τους νοημοσύνη, μαθαίνοντας να λειτουργούν και να δρουν δημιουργικά.
- Να κατανοούν μια αλήθεια ή θεώρηση ως μια από τις πολλαπλές όψεις και ερμηνείες της ζωής καθώς κατασκευάζουν δραματικές καταστάσεις και χαρακτήρες, διευρύνοντας έτσι τους πνευματικούς τους ορίζοντες.
- Να αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως μέρος του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος και να αποκτούν τις κατάλληλες γνώσεις, στάσεις, αξίες, ικανότητες και συμπεριφορές που τους επιτρέπουν να το διαμορφώνουν και να το προστατεύουν, στο πλαίσιο της αειφόρας περιβαλλοντικής και πνευματικής ανάπτυξης.
- Να καλλιεργούν στάσεις και αξίες που τους επιτρέπουν να αυτοπροσδιοριστούν ως μέλη μιας ευρύτερης πολυπολιτισμικής ομάδας στην οποία ανήκουν και να εκτιμούν την αξία της ανομοιομορφίας αυτής, η οποία τους ενδυναμώνει τόσο ως άτομα όσο και ως ομάδα.
- Να απολαμβάνουν την εμπειρία του θεάτρου και τους δράματος ενεργοποιώντας όλες τις αισθήσεις τους.

γ) Καλλιέργεια ιδιοτήτων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων που απαιτούνται από την κοινωνία του 21ου αι. – ικανότητες κλειδιά.

Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να καλλιεργούν την εμπιστοσύνη και τον αυτοσεβασμό στην καθημερινή αλληλεπίδραση με τους άλλους.
- Να αναπτύσσουν την αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση τους μέσα από ομαδική εργασία.
- Να κατακτούν την εμπειρία του θεάτρου και του δράματος μέσω βιώματος ενεργοποίησης όλων των αισθήσεων, παρακολούθησης και κριτικής θεατρικών έργων, τελετουργιών και κατασκευασμένων δρώμενων του δικούς τους καθώς και άλλων πολιτισμών.
- Να διαπραγματεύονται λύσεις και επιλογές καθώς εργάζονται για να πετύχουν ένα κοινό στόχο.
- Να συνδυάζουν και να συνθέτουν γνώσεις, απόψεις, συμπεριφορές καθώς παράγουν μέσα από το δράμα νέες ιδέες και εναλλακτικές εικόνες ζωής για να ερμηνεύσουν και να κατανοήσουν το σύγχρονο κόσμο και τις ιδιαιτερότητές του, τόσο ως κύπριοι πολίτες [άνδρες και γυναίκες] όσο και ως πολίτες της ευρύτερης ευρωπαϊκής οικογένειας.
- Να αναλύουν μια ιδέα ή ένα θέμα καθώς διερευνούν τρόπους και τεχνικές για να την χρησιμοποιήσουν στη θεατρική τους επικοινωνία μέσα από τη δράση.
- Να αναπτύσσουν τις αρετές της ισότητας, της ανοχής, της ετερότητας και της δημοκρατίας, μέσα από τη συνύπαρξή τους με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.
- Να κρίνουν και να προτείνουν λύσεις καθώς αλληλεπιδρούν μέσα ή έξω από το δράμα που δημιουργούν.
- Να γίνονται κοινωνοί σε μια πραγματικότητα που πλάθουν όλοι/όλες μαζί για να κατανοήσουν την προσωπική και συλλογική τους ταυτότητα.
- Να δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια δημοκρατική κοινωνία που την χαρακτηρίζουν οι αξίες και οι αρετές του ελληνικού πολιτισμού, καθώς συμμετέχουν σε ένα θεατρικό φόρουμ ανταλλαγής ιδεών που ενθαρρύνει τη διαμόρφωση και επικοινωνία της προσωπικής και συλλογικής φωνής.

3. Διδακτική Μεθοδολογία

Η διδακτική μεθοδολογία της Θεατρικής Αγωγής, ακουμπά σε έξι εναλλακτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις/αναφορές, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν τόσο συνδυαστικά, όσο και αυτόνομα στα πλαίσια της σπειροειδούς ακολουθίας γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων. Οι τέσσερις τελευταίες προσεγγίσεις (3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6) μπορούν να λειτουργήσουν και ως αυτόνομη τετράδα διδακτικής μεθοδολογίας.

3.1.1 Άξονες Αναφοράς

Το περιεχόμενο κινείται πάνω σε τρεις άξονες που ανταποκρίνονται αντίστοιχα στις τρεις μορφές δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται στα πλαίσια της Θεατρικής Αγωγής: της **δημιουργίας** του θεάτρου, της **παράστασης** αυτού που δημιούργησαν οι συμμετέχοντες/ουσες και της **ανταπόκρισης** τους σε αυτό που δημιούργησαν, παράστησαν ή παρακολούθησαν. Οι τρεις άξονες προτείνουν ουσιαστικά τρία στάδια στη διαδικασία δημιουργίας της φόρμας του θεάτρου, τα οποία στις συμμετοχικές θεατρικές φόρμες που υιοθετούμε στην εκπαίδευση λειτουργούν τις περισσότερες φορές ταυτόχρονα, ποτέ απομονωμένα και βρίσκονται σε ένα συνεχή διάλογο μεταξύ τους για να πληροφορούν και να τροφοδοτούν το ένα το άλλο. Πολλές φορές τα παιδιά παριστούν μια δραματική στιγμή καθώς τη δημιουργούν και το πώς ανταποκρίνονται σε αυτήν ενδεχομένως φαίνεται την ώρα που συμμετέχουν μέσα στη δράση. Ταυτόχρονα όμως είναι η ίδια ώρα για τα υπόλοιπα παιδιά που παρακολουθούν να δρουν ως παρατηρητές από απόσταση.

Η διαδικασία της **δημιουργίας** περιλαμβάνει όλες τις διαδικασίες και τα στάδια παραγωγής στην κατασκευή ενός θεατρικού γεγονότος που μπορεί να είναι από μια απλή θεατρική σύμβαση (π.χ. ταμπλό) μέχρι μια ολοκληρωμένη παράσταση. Για να δημιουργήσουν τα παιδιά, θα πρέπει να γνωρίζουν πώς να δημιουργήσουν. Επομένως θα πρέπει να γνωρίσουν τις διάφορες θεατρικές συμβάσεις και να μάθουν με ποιο τρόπο θα τις εφαρμόζουν ώστε να παράγουν μια δραματική κατάσταση. Οι συμμετέχοντες/ουσες θα πρέπει να αναπτύξουν την ικανότητα να διαμορφώνουν αποτελεσματικές ομάδες παραγωγής και να διαπραγματεύονται την εκάστοτε δραματική αναπαράσταση έτσι ώστε να είναι αντιπροσωπευτική του εκάστοτε στόχου (π.χ. μια σκηνή από μια ιστορία όπου οι χαρακτήρες πρέπει να δείξουν πώς νιώθουν απέναντι σε κάτι που τους συμβαίνει). Επιπλέον, θα πρέπει οι συμμετέχοντες/ουσες να επιλέξουν και να δώσουν την κατάλληλη φόρμα στην αναπαράσταση, ώστε αυτή να απηχεί με σαφήνεια τις προθέσεις των μελών της ομάδας παραγωγής (π.χ. ο τρόπος που θα τοποθετηθούν στο χώρο δύο χαρακτήρες της ιστορίας για να δείξουν την άνιση σχέση που έχουν μεταξύ τους).

Η διαδικασία της **παράστασης** περιλαμβάνει τις ικανότητες και τις γνώσεις που είναι απαραίτητες για να εκτελεστεί το θεατρικό γεγονός. Για να πραγματοποιηθεί παράσταση, οι συμμετέχοντες/ουσες θα πρέπει να μεταμορφώσουν εαυτούς και αλλήλους, το χώρο και το χρόνο, προϋποθέσεις για την κατασκευή μιας εικονικής ή δραματικής πραγματικότητας που θα επικοινωνήσουν μέσα σε ένα ορισμένο φυσικό χώρο. Στη διάρκεια της παράστασης, τα παιδιά υιοθετούν διάφορους και διαφορετικούς ρόλους: ως θεατές, ως ηθοποιοί μέσα από ρόλο, ως σκηνοθέτες της σκηνικής δράσης, ως συγγραφείς του θεατρικού κειμένου, ως μουσικοί παραγωγοί, ως ρυθμιστές φωτισμού και ήχου, ως χορογράφοι, ως σκηνογράφοι, ενδυματολόγοι κ.ά.

Η διαδικασία της **ανταπόκρισης** περιλαμβάνει τις ικανότητες και γνώσεις που χρειάζονται για να ανταποκριθούν στις διάφορες θεατρικές φόρμες. Οι συμμετέχοντες/ουσες μαθαίνουν να ανταποκρίνονται υποκειμενικά και αντικειμενικά στο δράμα, να κατανοούν τα συναισθήματα και σκέψεις που πηγάζουν από αυτό, να αντιλαμβάνονται την έννοια των συνεπειών και να αποκωδικοποιούν τη θεατρική πράξη κάνοντας χρήση της κατάλληλης σημειολογίας και των κωδίκων. Να εξηγούν δηλαδή τα στοιχεία του δράματος που χρησιμοποιούνται για να κατασκευάσουν αποτελεσματικά μια δραματική στιγμή. Αυτή η διαδικασία απαιτεί γνώση της «γραμματικής» του θεάτρου και της ιστορίας αυτής της «γραμματικής». Αποτελεί επίσης ένα είδος συντρέχουσας αξιολόγησης που διαισθάνεται τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, καθώς με αυτό τον τρόπο αξιολογούνται γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες.

3.1.2 Τεχνικές και συμβάσεις Θεατρικής Αγωγής

Πιο κάτω παρατίθενται διάφορες τεχνικές και συμβάσεις της Θεατρικής Αγωγής, οι οποίες επιτρέπουν στον/στην εκπαιδευτικό να ασκήσει την παιδαγωγική του/της αυτονομία. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν, προσαρμοζόμενες στις ανάγκες και τα επίπεδα των παιδιών, αλλά συγχρόνως να εφαρμόστούν και διαθεματικά, μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων.

Σβούρα: Μια τεχνική όπου και τα πιο ντροπαλά παιδιά αποκτούν «φωνή», «κρυμμένα» πίσω από ένα ρόλο. Μέσω της τεχνικής της σβούρας, παύουν να είναι ο εαυτός τους και μέσω ενός άλλου μπορούν να προβάλλουν απόψεις. Στριφογυρνώντας, «μπαινοβγαίνουν», τότε σε άλλους ρόλους/χαρακτήρες και τότε στον εαυτό τους.

Ανίχνευση σκέψεων: Οι εσωτερικές σκέψεις του χαρακτήρα αναδύονται μέσα από το άτομο που υποδύεται το συγκεκριμένο ρόλο ή από τους άλλους συμμετέχοντες/ουσες. Χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις συμβάσεις του ταμπλό ή της ακίνητης φωτογραφίας.

Αυτός ο τρόπος/ο άλλος τρόπος: Η ίδια σκηνή ή γεγονότα μπορούν να παιχτούν με διαφορετικούς αφηγητές. Ανάλογα με τις προθέσεις και την προοπτική του αφηγητή, το παίξιμο της σκηνής θα είναι ελαφρά διαφοροποιημένο.

Αφήγηση: Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει αφήγηση για να εισάγει, να συνδέσει ή να τελειώσει τη δράση. Αφήγηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον/την εκπαιδευτικό ή μια ομάδα παιδιών καθώς τα υπόλοιπα την κάνουν πράξη. Η σύμβαση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επιβραδύνει και να εντείνει τη δράση, να σηματοδοτήσει το πέρασμα του χρόνου ή να κάνει την εισαγωγή στο επόμενο στάδιο του μαθήματος ή ακόμη και για να σχολιάσει τα δρώμενα.

Θεατρικό Παιχνίδι: Οι τέσσερις φάσεις του Θεατρικού Παιχνιδιού, (της Απελευθέρωσης, της Αναπαραγωγής, του Σκηνικού Αυτοσχεδιασμού και της Ανάλυσης) προσφέρονται ως ευκαιρία για δόμηση, αφόρμηση και εμπέδωση περιεχομένου, συγκρότηση ομάδας, ενίσχυση θεματικών κοινωνικής ενίσχυσης που άπτονται θέματα ενσυναίσθησης, πολιτότητας κ.λπ.

Εκπαιδευτικός σε ρόλο: Στην πιο απλή του φόρμα ο/η εκπαιδευτικός λαμβάνει μέρος στο δράμα μαζί με τους άλλους συμμετέχοντες/ουσες. Συχνά χρησιμοποιεί το ρόλο του/της για να καθοδηγήσει το δράμα μέσα από τη δράση.

Διάδρομος σκέψης/συνείδησης: Οι συμμετέχοντες/ουσες φτιάχνουν δυο παράλληλες σειρές και δημιουργούν ένα διάδρομο. Καθώς ο χαρακτήρας που αντιμετωπίζει ένα δίλημμα ή πρόβλημα περπατά ανάμεσά τους, οι υπόλοιποι προφέρουν τις σκέψεις του ή ενδεχομένως προσφέρουν μια συμβουλή. Οι δυο ομάδες συμμετεχόντων/ουσών μπορούν να εκφράζουν αντικρουόμενες απόψεις για να εντείνουν την ένταση ή απλά να δρουν συμπληρωματικά.

Μανδύας του Ειδικού/Η οπτική γωνία του ειδικού: Οι συμμετέχοντες/ουσες παίρνουν ρόλους που έχουν ειδική γνώση ή εμπειρία σχετική με την κατάσταση στην οποία βρίσκονται.

Ιεροτελεστία/Τελετουργία: Οι συμμετέχοντες/ουσες αυτοσχεδιάζουν σκηνές βασισμένες σε γεγονότα ή δράσεις που έχουν ιδιαίτερη σημασία για αυτούς/ές ή για ένα δραματικό χαρακτήρα. Έχουν το χαρακτηριστικό της επανάληψης κάποιου μοτίβου συμπεριφοράς ή τρόπου κίνησης και έκφρασης.

Καυτή καρέκλα: Ένας χαρακτήρας δέχεται ερωτήσεις από τους άλλους συμμετέχοντες/ουσες που μπορεί επίσης να είναι σε ρόλο. Ο ρόλος μπορεί να σηματοδοτηθεί με το να καθίσει ο/η συμμετέχων/χουσα σε μια καρέκλα, με το να φορέσει ένα κουστούμι ή να κρατάει ένα αντιπροσωπευτικό αντικείμενο της ιδιότητάς του.

Κυκλικό Δράμα: Αποτελεί μια μορφή του μικρού ομαδικού δράματος κατά το οποίο οι ομάδες καλούνται να αυτοσχεδιάσουν διαφορετικές σκηνές με έναν κεντρικό χαρακτήρα. Αφού οι ομάδες δημιουργήσουν τη σκηνή, η/ο εκπαιδευτικός εισέρχεται σε κάθε σκηνή παίρνοντας το ρόλο του κεντρικού χαρακτήρα και αυτοσχεδιάζει με την κάθε ομάδα προτού πάει στην επόμενη. Δίνεται έτσι η δυνατότητα να δούμε τους διαφορετικούς τρόπους που αντιδρά ένας χαρακτήρας ανάλογα με την περίπτωση στην οποία βρίσκεται.

Μιμική/παντομίμα: Κινήσεις και χειρονομίες που αναπαριστούν μια κατάσταση ή τη συμπεριφορά κά-

ποιου χαρακτήρα. Μπορεί να συνοδεύεται και να υποστηρίζεται από την αφήγηση του/της εκπαιδευτικού.

Ομαδική γλυπτική: Μια ομάδα ή ένα άτομο από μια ομάδα υιοθετεί το ρόλο του γλύπτη και μεταμορφώνει τους ηθοποιούς σε αγάλματα που έχουν συγκεκριμένη πόζα ή σχήμα. Το σχήμα αυτό, συνήθως αφαιρετικό, εκφράζει μια συγκεκριμένη πτυχή ενός θέματος ή μιας ιδέας που συζητήθηκε. Η συλλογική δημιουργία του αγάλματος ενθαρρύνει τα μέλη της ομάδας να δώσουν τη δική τους ερμηνεία για τα γεγονότα που διαδραματίζονται στο δράμα.

Παγωμένη εικόνα ή ταμπλό: Οι συμμετέχοντες/ουσες χρησιμοποιούν το σώμα τους για να δημιουργήσουν μια εικόνα αντιπροσωπευτική μιας στιγμής στο δράμα. Χρησιμοποιεί συνήθως για βιωματική υιοθέτηση ενός γενικότερου συναισθήματος/διάθεσης/ατμόσφαιρας. Μπορεί να συνδυαστεί με τη σύμβαση του σάουντρακ ή της ανίχνευσης σκέψεων, για να εξελίξει τη διερεύνηση στο δράμα. Επίσης, μπορεί να συνοδεύεται από τη σύμβαση της αφήγησης για να δημιουργεί περισσότερη αποστασιοποίηση από το δράμα.

Παράλληλες σκηνές: Δύο ή περισσότερες σκηνές που στην πραγματικότητα θα συνέβαιναν σε διαφορετικά μέρη ή/και διαφορετικούς χρόνους παίζονται η μια δίπλα στην άλλη. Μια σκηνή μπορεί να παγώσει καθώς οι άλλες ζωντανεύουν. Έτσι παρακολουθούμε τις εντάσεις και τους συσχετισμούς που υπάρχουν μεταξύ τους.

Ρόλος στον τοίχο/πάτωμα: Ένας ρόλος αναπαρίσταται με μια φιγούρα που σχεδιάζουμε μέσα στην οποία μπορούν τα παιδιά να γράψουν φράσεις κλειδιά, ιδέες ή συναισθήματα για το χαρακτήρα. Πληροφορίες μπορούν να προστεθούν καθώς το δράμα προχωρά και εξελίσσεται.

Σάουντρακ: Ήχοι δημιουργούν την ατμόσφαιρα του τόπου όπου λαμβάνει χώρα το δράμα. Οι ήχοι μπορεί να είναι ηχογραφημένοι ή ζωντανόι, μπορούν να εκτελεστούν και από τα παιδιά με χρήση της φωνής, του σώματος ή και μουσικών οργάνων.

Συναντήσεις: Οι συμμετέχοντες/ουσες συναντώνται όλοι μαζί για να εκθέσουν ένα πρόβλημα ή να συζητήσουν πληροφορίες μέσα από την επίσημη συνάντηση. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να συμμετέχει μέσα από ρόλο για να δώσει πληροφορίες, να δημιουργήσει ατμόσφαιρα ή να προκαλέσει ένταση μέσα από τη δραματική κατάσταση.

Συνεντεύξεις/ανακρίσεις: Οι χαρακτήρες δίνουν συνέντευξη σε ρεπόρτερ ή ανακρίνονται από κάποιο άτομο εξουσίας που έχει στόχο να αμφισβητήσει τα κίνητρα, τις αξίες και τα πιστεύω τους ή να αποκομίσει περισσότερες πληροφορίες για ένα γεγονός.

Φλάσμπακ: Καθώς η σκηνή του παρόντος εξελίσσεται, οι συμμετέχοντες /ουσες ανατρέχουν πίσω στο χρόνο για να φτιάξουν σκηνές που ρίχνουν φως στους λόγους για τους οποίους ένας συγκεκριμένος χαρακτήρας επιλέγει να δράσει με έναν τρόπο ή για να φέρουν το χαρακτήρα αντιμέτωπο με επιλογές του παρελθόντος, γεγονός που εντείνει τη δράση ακόμη περισσότερο.

Χάρτες/Διαγράμματα: Παρέχουν επιπρόσθετες πληροφορίες για το περιεχόμενο και το σκηνικό του δράματος. Μπορούν να γίνουν συλλογικά, ώστε το κάθε παιδί να έχει την ευκαιρία να επηρεάσει το τελικό αποτέλεσμα.

Κύκλος Αξιολόγησης: Γενικά ο κύκλος χρησιμοποιείται ως μορφή διάταξης των συμμετεχόντων/ουσών. Μπορεί να είναι η αρχική και τελική δραστηριότητα πριν την επαναφορά στα θρανία και αποσκοπεί σε συζήτηση/ανασκόπηση και αξιολόγηση των εργασιών στην ομάδα.

3.1.3 Εξελίσσοντας πρακτικές γνώσεις

Τα παιδιά χρησιμοποιώντας τα στοιχεία, τις τεχνικές και τις συμβάσεις της Θεατρικής Αγωγής, ανακαλύπτουν πως τα νοήματα δημιουργούνται και γίνονται αντικείμενο επικοινωνίας. Δουλεύοντας με τα στοιχεία ενός ρόλου, το χώρο και το χρόνο, τη δράση, την ένταση και την εστίαση, εξειδικεύονται στο να χρησιμοποιούν τεχνικές του λόγου (ροή και άρθρωση), κινησιολογία, εκφράσεις μέσω προσώπου και σώματος στην προσπάθειά τους να εξερευνήσουν ρόλους και καταστάσεις. Προσδίδοντας βάθος στην εμπειρία τους χρησιμοποιούν συμβάσεις όπως αφήγηση, παγωμένες εικόνες και παντομίμα για να περιγράψουν γεγονότα και συναισθήματα, να παρουσιάσουν και να εξερευνήσουν καινούριες και διαφορετικές τεχνολογίες για να συνεισφέρουν στη δραματική φόρμα και στυλ.

3.1.4 Αναπτύσσοντας ιδέες

Τα παιδιά δουλεύουν τόσο σε προσωπικό, όσο και σε ομαδικό επίπεδο για να εισαγάγουν, να αυτο-σχεδιάσουν και να επεξεργαστούν δραματικοθεατρικές ιδέες. Σε ένα ασφαλές και συνεργατικό περιβάλλον, μοιράζονται ιστορίες από προσωπικές ή κοινές εμπειρίες, εξερευνώντας διαφορετικές οπτικές γωνίες εστίασης, μέσα και από την πλούσια σε ποικίλα ερεθίσματα ιστορία του θεάτρου. Αναγνωρίζουν προβλήματα, δοκιμάζουν λύσεις και παίρνουν αποφάσεις, αναγνωρίζοντας τις ευθύνες και τις συνέπειες των επιλογών τους. Τεχνικές όπως αυτές του διάδρομου σκέψης, του ρόλου στον τοίχο, του μανδύα του ειδικού, αναδεικνύονται πολύτιμες.

3.1.5 Επικοινωνώντας

Τα παιδιά κάνουν πρόβες και παρουσιάζουν αποτελέσματα της δουλειάς τους, είτε μέσω στοχευόμενης παράστασης (θέατρο), είτε μέσω αυτοσχέδιων παραστάσεων στο πλαίσιο των εργαστηρίων (δράμα). Παρακολουθούν θέατρο μέσω των νέων τεχνολογιών, αναπτύσσοντας τεχνικές κριτικής ανάλυσης. Ανταποκρίνονται σε δραματικές φόρμες διαφορετικές από τη δική τους, αλλά και από αυτές που διαθέτουν άλλες κουλτούρες. Αξιολογούν τη φόρμα, τους σκοπούς και την ποιότητα της δικής τους δουλειάς, καθώς και άλλων και εξερευνούν το πώς οι διαφορετικές τεχνολογίες επηρεάζουν την ενδοπροσωπική και διαπροσωπική επικοινωνία, μέσα από χορικά, τελετουργίες, αυτοσχεδιασμούς και στυλιζαρισμένα στιγμιότυπα.

3.1.6 Κατανοώντας το περιεχόμενο

Τα παιδιά ανακαλύπτουν την έκφραση της ταυτότητας, μέσω του δράματος και του θεάτρου, καθώς και το σχολιασμό πάνω σε προσωπικές και κοινές αξίες. Αναγνωρίζουν πως το δράμα και το θέατρο εμπεριέχουν μια πολύτιμη προοπτική στις καθημερινές εμπειρίες και εξερευνούν την ελεύθερη μετάφρασή τους σε κοινωνικοϊστορικά πλαίσια, χρησιμοποιώντας το θέατρο της αγοράς, το θέατρο των καταπιεσμένων, καθώς και αυτοσχέδιες σκηνές σε δημόσιους χώρους.

3.2 Ενσωμάτωση Νέων Τεχνολογιών

Τόσο στο Θέατρο όσο και στο Δράμα η συμβολή των νέων τεχνολογιών, καλείται να συμπληρώσει και να διευρύνει τις θεματικές περιοχές και τα διδακτικά/εποπτικά μέσα συνδράμοντας στο διδακτικό ρόλο του/της εκπαιδευτικού. Το γνωστικό αντικείμενο της Θεατρικής Αγωγής απαιτεί τη χρήση πολλών και διαφορετικών εποπτικών μέσων για την εμπέδωση της πολυσύνθετης ιδιότητάς του να καλύπτει όλες τις υπόλοιπες τέχνες. Η εποπτικοποίηση λοιπόν αυτή μπορεί κάλλιστα να διανθιστεί μέσω προβολών κινηματογραφικών ταινιών, διασκευασμένων θεατρικών έργων, ντοκιμαντέρ, ηχογραφημένων θεατρικών έργων κ.λπ. Η χρησιμοποίηση των προγραμμάτων movie maker, power point και Microsoft Word για σύνθεση σκηνών, παρουσιάσεις και συγγραφή διαλόγων και σεναρίων θεωρείται εκ των ων ουκ άνευ. Επιπρόσθετα η αξία του Διαδικτύου μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμη σε σχέση με τη μελέτη ενός θεατρικού έργου, ενός δραματουργού ή και ενός κινήματος. Η οπτικοποίηση μικρών και ευρύτερων σκηνών μέσα από την εργαστηριακή δουλειά των ομάδων και η φωτογραφική τους απεικόνιση για μελλοντική επεξεργασία αναστοχασμού προσφέρει επιπρόσθετη αξία στην έννοια της θεατρικής συνέχειας, όσον αφορά την προσπάθεια των παιδιών.

4. Αξιολόγηση

Εξαιτίας της κοινωνικής πτυχής της θεατρικής πράξης, η αξιολόγηση δεν έχει την έννοια της αντικειμενικά μετρήσιμης ικανότητας επίτευξης στόχων, αλλά μιας υποκειμενικής εκτίμησης της ποιότητας της εμπειρίας που βίωσε η ομάδα και αυτού που παρήγαγε συλλογικά για να πετύχει συγκεκριμένους στόχους. Παρόλα αυτά, ο κάθε μαθητής/τρια μπορεί να αξιολογήσει ή να αξιολογηθεί με βάση την ικανότητά του/της να χρησιμοποιήσει στην επικοινωνία του/της νοήματα και σημάνσεις μέσα από τις δραματικές συμβάσεις και να συμβάλει έτσι στο χτίσιμο του δράματος. Σε αυτή την περίπτωση, η αξιολόγηση μπορεί να εκτιμήσει και να μετρήσει το βαθμό στον οποίο οι μαθητές/τριες κατέκτησαν κατά την εκπαίδευσή τους τα μέσα της θεατρικής έκφρασης για να επικοινωνήσουν θεατρικά.

Η αξιολόγηση αναφέρεται στην εκτίμηση της προόδου που επιτυγχάνουν οι μαθητές/τριες καθώς προχωρούν από το ένα στάδιο δουλειάς στο επόμενο και από το ένα επίπεδο στο άλλο. Η πρόοδος αναφέρεται στο βαθμό που οι μαθητές/τριες εξελίσσουν τις γνώσεις και ικανότητές τους τόσο ως άτομα όσο και ως ομάδα για να δημιουργούν, να παραστούν και να ανταποκρίνονται στο θεατρικό γεγονός. Οι μαθητές/τριες θα πρέπει σταδιακά να: (α) ανταποκρίνονται σε πιο σύνθετες δραστηριότητες και στόχους, (β) αποκτούν τον έλεγχο των μέσων δημιουργίας και παράστασης θεάτρου και να διαφοροποιούν τον τρόπο που διαπραγματεύονται μια δραματική κατάσταση επιλέγοντας την κατάλληλη θεατρική φόρμα και έκφραση, (γ) εξερευνούν σε μεγαλύτερο βάθος μια δραματική κατάσταση, (δ) αποκτούν αυτονομία σε ό,τι αφορά το χειρισμό των τεχνικών και διαδικασιών του θεάτρου και (ε) είναι ικανοί να αναπτύσσουν τις δικές τους κρίσεις σε ό,τι αφορά τη δουλειά που κάνουν ή παρακολουθούν στο δράμα. Ταυτόχρονα με την αισθητική τους καλλιέργεια και ανάπτυξη, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να αναπτύσσουν και να εξελίσσουν τις κοινωνικές τους ικανότητες που θα τους βοηθήσουν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στο έργο που έχει να επιτελέσει κάθε φορά η ομάδα και να συμβάλλουν στην ολοκλήρωση του. Το θέατρο αποτελεί μια κοινωνική, ολιστική δραστηριότητα βιώματος και για αυτό η ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων και κριτηρίων θεατρικής παιδείας ακρόασης και θέασης, είναι βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία, παράσταση και ανταπόκριση σε σχέση με αυτό.